

1 YOOHANEE

Yoohaneefa indaarúqaa ákara rúmannimaqóo ufafa.

Yoohaneefa Yísuna faqa nídanoo aikuqummáseenoo ákara rúmaqoo ufafa.

¹ Qinée káqi márira ufa ánoonara Yísunara ákara rú-masee qímannimidaqa. Mi-kaqi marira ufána Yísufa óoqai maa-maqa maaqáfa sía márúnakina márufa máridanoo qinée mi-ufánara qímannimidaqa. Maasá mi-ufána ánoona qífunnai qáfeeqa dáaqoonnai íriqiafana. Maasá qífu qáfamasee qísaukunnai akooqóo káqi márirana ánoona márufaqa áuqamásee qáfeeqa qímannimidaqa.

²⁻³ Yísufa mi-kaqi marira anoonáfa kooroomáfufaqa maasá miná qáfeeqarámma ínni qímannimidaqa. Mifá náaru náaru márirana ánoona narí ákoona Ánutuna faqa márufa maasáki maa-maqánasaa kooroomáfunara minára ínni qímannimidaqa. Maasá miná qáfaafanna ainainara íriafanna ainainnara ínni faqa qímannimidaqa. Maasá faqa miná ákoona Ánutufa faqa ámaaku ásauku mundírana faqa moodáanaki ínnisaimbaqa máriraree qí-masee ínni qímannimidaqa. ⁴ Ínnee faqa maasá faqa ínnisaimbaqa naundurái asasírafa qumbiqáanifeera ínni maa-ufána ákara rúmannimaqaidaqa.

Ánutufa káaqa qárafa máridanoo.

⁵⁻⁶ Ánutuna ámaaku ufa moó maasá qímaqimufaqa maasá miná akooroomásee ínni qímannimidaqa. Mi-ufána maaqí qínoo Ánutufa káaqa qárafa qóomara foora

sía káqikaa asukuna márifa máridanoo. Mi-ufána qí-maqiminau. Maasá qeeqára Ánutuna faqa áqoondi fee qímasee quándaki asukunakí kéeqafidaqa maasá ufa faqa márirana faqa únna qídaqa, sía ánoonamau fídaqa. ⁷ Maasá Ánutuna aanna réeqa súanisaa rakéeiraqoo nú-nausa moodáanaki márúnausa márídaqa naríara naríara áqoondi kámmiqa márídaqa. Maasá Ánutuna aanna réeqa káaqa qára qóo fímarunanoo narí ámaaku Yísuna fidíka fannoo maasá áaqarana numóo aiqáma findaukáidanoo.

⁸ Maasá náriara sía mandáinaina márifaqee qídaqa narákaru narákaru qídaqa Ánutuna ánoona ufa sía maasáki máridanoo únna ufa kái maasáki máridanoo.

⁹ Maasá nári mandáinaina óosana óosana Ánutuna akooroommánisáinanoo mifá andeeqée marífa márídanoo andeeqá qímaqáanno mifá maasá numóo taiká qíseenoo maasá mandáinaina aiqáma ánúkama qísáanno narí ufamau andeeqásee fímarífa márídanoo mi-maú fúanno. ¹⁰ Ánutufa maasá aiqámausara áaqee maríasee kái qídanoo. Maasá náriara sía áaqee marunausee qímariana Ánutunara únna qímari fee qídaqa miqí qídaqa miná ufa ánoona sía maasáki márifaqa miqí qídaqa.

2

Yísufa maasá áaqarana andeeqárufa qímaqoo úfafa.

¹ Qiní faiqi námu sía ínnee áaqaaqeera maa-ufána ákara rídaqa. Yísufa ásauku mundírafa andeeqárafa Ánutuna áfusaa maasúfa dadaaqu fásiqafa márídanoo faiqí faqa ánaasee faqa moó fannoo áaqáifanoo Yísufa minára iriséeno maasá qíkoofinnai óonureeno maasá áaqarana andeeqá taikáanno. ² Ánutuna ásauku mundírafa mifá kai aandáu tatúfirafara foora maridanoo. Minánnai

maqásaa fasiqa anaasee mandáinaina ákiaqara taikán-niseenoo dóo maasá Ánutufinnai máfi qísaidanoo. Sía maasáindi kai aiqáma anaamurundi minánnai kai taikán-nisaaninafa márídanoo.

³ Maasá Ánutuna ufa iriséeqa mi-maú fídaqa kúqaa Ánutunara írídee qianáura. ⁴ Faiqí faqa ánaasee faqa moó fannoo Ánutuna áqoondi fee qímasee sía Ánutuna ufamau fínafa mifá únna qímarifa sía ánoona ufa minakí márifa márídanoo. ⁵ Ánutuna ufara eedóo qímasee mi-maú fínafa kúqaa Ánutunara rímarifa mifá ánoonaikinoo mári-annoo. Maasá maaqí qímaseeqa márídaqa kúqaa Ánutunaki márídee qianáura. ⁶ Faiqí faqa ánaasee faqa moó fannoo qínée kúqaa Ánutunaki márídee qímasee mifá ásauku mundírana aanna ranóo márínaqa kúqaa Ánutunaki márifa márídanoo, sía ásauku mundírana aanna ráinafa únna qímarifa márídanoo.

Yoothaneefa fúka naakaparufa qímaqoofa.

⁷ Qiní qifaaqasáa qíqoondiuqa. Maa-ufána sía fúka ufa márídanoo ínnee óosanaindari íri maría úfafa márídanoo. Óoqeenáa ufa írimariafa márídanoo. ⁸ Maa-fúka ufáfa óoqeenáanasaa ootúpamásee ínni qímannimídaqa ákara rídaqa. Maa-fuka ufána ánoona ásauku mundíranaki kooroo inóo márídanoo ínniki faqa kooroomá nímaqaidanoo, dóo asukuna áfaqaidanoo fúka káaqa qárafa qóomara foora ínni qámbaanai qáidanoo.

⁹ Mi-fukufána maaqímminoo márídanoo. Moó fannoo naríara Yísuna káaqa qáranaki márídee qídanoo quandáfi narí ákaqaafasaara fídiqaa ínafa mifá sía káaqa qáranaki márídanoo asukunakí káqi márídanoo. ¹⁰ Moó fannoo narí ákaqaafasaara rínafa mifá fáasaana miqíranasaa márídanoo, sía minakí áiku ámaki áqufirafa máriannoo. ¹¹ Narí ákaqaafasaara fídiqaa ímaria fasiqa anaaseesa

asukunakíara foorá máridaqa, asukunakí nídaqa ffrannai árirannaira randáidaqa míkimákanídaqa asukuna fannoo misá nífusaa ititánoo máriafaqa miqídaqa.

¹² Qini faiqi námu, qinée inniara ákara rídaqa. Inni mandósanara Ánutufa narí ásauku mundíranara iriséeno dóo inni mandóosana akiqaara minínnísoonara qinée inni ákara rúmannimaqaidaqa. ¹³ Innee faiqí firaasá indaarú Yísuna ufa írusa inni ákara rúmannimaqaidaqa. Innee Yísunara óoqai óosana árooqooqari márinara írimariasa máriafaqa minára inni ákara rúmannimaqaidaqa. Qinée inni kumaaráauqa faiqi námuaara ákara rúmannimaqaidaqa. Innee aakaqaqindáara fasiqa úraaqaramáfuanara inni ákara rúmannimidaqa.

¹⁴ Qinée inni faiqi námu faqa ákara rúmannimaqaidaqa. Innee inneeqa níkoonara Ánutunara írimariafaqara ákara rúmannimaqaidaqa. Innee faiqí firaasá innee Yísunara óosana árooqooqari márinara írimariasa máriafaqá minára inni ákara rúmannimaqaidaqa. Qinée inni kumaaráauqa faqa ákara rúmannimaqaidaqa. Innee nímudaanai qímariasa maríafaqa Ánutuna ufa inni máriranaki máriafa máridanoo innee aakaqaqindáara fasiqa úraaqaramáfuasa márianara inni ákara rúmannimaqaidaqa.

¹⁵ Innee sía maa-maqa maaqánasaaqaraa mandírirana máriranara ruaqa. Minakí mári ainainnara faqa sía ruaqa. Innee maa-maqa maaqánasaaqaraa mandá íriranara rímarifanoo Ánutunara rírafa sía inniki máriannoo. ¹⁶ Maa-maaqánasaaqaraa mandáinaina óosana maaqímminoo máridanoo. Maasá mandá daundurakiqari óosana óosana ainainara randémarunнанara faqa maasá óosana óosana ainaina qáfamasee márararee qímarunнанara

faqa maasá nifaaqa amooqímariana faqa maa-ainaináusa aiqáma sía maasá qíkoofinaindari qumu mári ainainafa máridanoo aiqáma maa-maqánasaaqaraa ainainá kai máridanoo. ¹⁷ Maa-maqa maaqánaki mária mandír-rana márina ainainausa faqa faiqí nídímari mandainainausa faqa dóo taikánoo qúmídanoo kásooqaqee firaaqóo taikáannoo. Faiqí fee ánaasee fee moó fannoo Ánutuna íriranamau fímarifa sía maa-maqa maaqána námufafa taikáanno, káqi náaru náaru máriannoo.

Ásauku mundírana namuqáara qímaqoo úfafa.

¹⁸ Qiní faiqí námú, taikára áukuana adeedíranoo máridanoo. Óoqai ásauku mundírana namuqáa úriqararafa ániannoo fee qímasee qímannimíafannana dóo maqee miná namuqáa moómoo kooroomáfi máridaqa. Maasá miná qáfeeqa taikára áukuana adeedíranoo máridanoo fee qídaqa. ¹⁹ Mi-namuqaasá maasáki máriusa rakéemaki namuqáakiqau. Misá maasáki máridaqa sía maasá írirana ámiqimasee mároosa márusa. Misá kúqaa maasáindi máridau maasáki káqi márini. Ánutufa maasá dadaaqianée qímasee misá qumeenní niqiqoofafa maasákiqari rakéemakufaqa fufanóo Ánutufa minánnoo misá mandóosana kooroo ináu.

²⁰ Ínnee sía misá naanna rée maríasa máríafanoo ásauku mundírafa kúqaa narí náaquqara andeeqára maraqunna ínni náakunnimaqee márifaqa máríafanoo ínnee Yísuna ánoonufara írímariafanoo. ²¹ Ínnee Yísuna ánoona ufa sía írifaqau sía ákara rini írímariánara ákara rúmannimaqaidaqa. Sía únna ufa moó fannoo ánoona ufakíqari kambíqaidanoo. Ínnee minára faqa írímariasa máríafanoo.

²² Yáfée únnafa qímarifa máridanoo Yísunara sía Ánutuna ásauku mundíra fee qímarifa mifá únna ufa qídanoo ásauku mundírana namuqáa máridanoo. ²³ Miqí qímarifa

sía miná ámaakuara kaifau qáoo qídanoofau miná ákoona Ánutunara faqa qáoo qímarifa márídanoo. Faiqí fee ánaasee fee moó fannoo miná ámaaku márainafa miná ákoona Ánutuna faqa máraannoo.

²⁴ Óoqai indaarú Yísuna ufa íruiusa mifá ínni naunduráki márinará ámiqimasee rakísiaqa. Yísuna ufa írufa ínni naunduráki márinaqa dóo ínnee minánnai ámaaku faqa narí ákoona faqa atukarasée miqandáki márifaranoo.

²⁵ Márifanoo ásauku mundírafa narí uqanna moo áinaina maa-ainainná náaru márirana qímiraree qináu.

²⁶ Akaqáusa ínni ueeqásee níkaru qímarifaqa maaná minára qímannimidaqa ákara rúmannimaqaidaqa.

²⁷ Qinée ínniara íridaqa ásauku mundírafa narí ufa ínni náakunnimaqoofanoo márídanoo. Miná ufa fannoo ínniki márídanoo sía fífau moó fannoo aaná ínni uqannífiqaannoo. Miná ufa fannoo narí kai aiqáma ainaina ánoona ainaina faqa únna ainaina faqa rainásee qímannimidanoo sía moo únna qídanoo. Ínnee Yísuna ufa irisée eedóo kai qiaqa. Miqídaqa ásauku mundíranaki káqi máriaqeera qídaqa.

²⁸ Óo qiní faiqinámu Yísunaki máriafanoo káqi minakí kai máriaqa. Miqí márifanoo narí innaarúnaindari qúminaqa sía ínnee nisaurúsee kukéeqaaqa káqi nifaaqa quqásee qáfaaqa. ²⁹ Ínnee ásauku mundíranara írimari-afanoo mifá andeeqéemarífa márídanoo. Ínnee maanára faqa dóo írifaqa, faiqí fee ánaasee fee moó fannoo andeeqára óosana márainafa mifá faqa Ánutuna faiqiara foora márídanoo.

3

Yoothaneefa maasá Ánutuna faiqi námuara qímaqoo ufáfa.

¹ Ínnee qáfaaqa maasá qíkoofa Ánutufa firaaqóo maasára ámuqusifanoo rímarífa márídanoo. Maasára

firaaqóo ámuqusifanoo maasára narí faiqi námu fee qídanoo. Maa-maqa maaqánasaaqaraasa Ánutunara sía írunnanara miná faiqi námu maasára faqa sía írídaqa. ² Qiní qifaaqasáa qíqoondiuqa, maqee mária áukuana Ánutuna faiqi námu márídaqa. Kásooqaqee innaarúnai miná faiqi námu márídaqa nána ámiqira ainaina fee moó faqa ootúpamma qímiannoo fee maasá sía minára írídaqa sía akooqóo márídanoo. Moodáa ainainá kai maasá írídaqa. Ásauku mundírafa innaarúnaindari koorooínaqa maasá mifára foora máríanaura. Maasá miná narí uqanna raqúramisée qáfamasee minára narí fooqánaikammi-anaura. ³ Maqee mária kamuqoo ásauku mundírana asasammásee áfeesara máriasa minára indee indee ídaqa náriqa mandóosana findaukaqá fídaqa.

⁴ Moó fannoo áaqee marífa Ánutuna ufa rukíaidanoo áaqaidanoo. Qáqaqarana óosana óosana fannoo Ánutuna ufa rukíarafa márídanoo. ⁵ Ásauku mundírafa sía fífau kooroináu, maasá áaqee márunnana mara áquaneera kooroináu, minakí sía áaqarafa márídanoo ínnee minára írimaríafanoo. ⁶ Minára maasá ásauku mundíranaki máriasa sía káqi mandáinainaki nídaqa. Yáfa yáfee káqi mandáinainaki nída fee mifá ásauku mundíránara sía írifa sía uqanna minára írimarífa márídanoo.

⁷ Qiní faiqínámu níkaru qímari fasiqafa aniréenoo ínni ueeqándoo qímasee maaná ínni qímannimídaqa aufariaqée qídaqa andeeqára qóo nímaríasa andeeqárausa márídaqa ásauku mundírana aanna rárausa andeeqárausa máriaqa. ⁸ Yáfa yáfee mandáikiraqoo káqi nímarífa mifá Sadannanaindi márídanoo, Sadannafa níkaruqirafa márídanoo níkaruqiannoo. Óoqai óosana árooqooqari mandáinainaki nímarífa Sadannafa márídanoo Ánutufa narí ámaaku maa-ainainnára maa-maaqánasaa kooroináu, Sadannana mandáinainirana

arutaikáanifeera maa-maqánasaa koorooináu.

⁹ Yáfa yáfee Ánutuna faiqi máridanoo fee sía mi-fasiqáfa mandáikiraqoo nídanoo. Ánutuna ósana ánoona uqanna minakí máridanoo, Ánutufa miná ákoofa márinara sía amaná mandáikiraqoo fímariannoo. ¹⁰ Dóo qinée maqee Ánutuna faiqi námufaqa Sadannana faiqi námufaqa akooroomásee qímannimidaqa. Faiqí ánaasee moó fannoo sía andeeqára qóo nímarifa sía Ánutuna faiqi máridanoo, narí ákaqaafasaara faqa sía úriqarara ainainee qímaseenoo minára sía ámuqusímarífa mifá sía Ánutuna faiqi máridanoo.

Yoothaneefa maasára naríara naríara nímuqusiaqée qí-maqoo úfafa.

¹¹ Óoqai indaarú maa-ufána ínnee írimarusa mári-fanoo mi-ufána ósana maaqímminoo máridanoo maasá naríara naríara úriqarara ainainee qímasee nímuqusiani. ¹² Maasá sía Kaina aanna ráa, mifá Sadannana faiqi máridanoo narí ákaqa árinau. Kainafa nánaree narí akaqa árinoo fee inau. Narí áuqoo áinaina mandáikufanoo, miná márirafa nírafa eendaándinoo márunara narí ákaqa nírafa márirafa andeeqánoo márunara minásaara áanoomáseenoo árinau.

¹³ Qíní qíkaqaafasaauqa maa-maqa maaqánakinaasa ínniara fídiqaaiifaqa síamma ínnee minára taútiaqa. Kaina ósana máraifaqa misá ínniara fídiqaammifaranoo. ¹⁴ Maasá kúqirana minníseeqa káqi máriranaki ani máridaqa. Maasá naríara naríara andeeqásee qímuqusúnnanara minára maasá káqi máriranaki animáridaqee qídaqa. Yáfa yáfee naríara naríara sía andeeqásee ámuqusínafa káqi kúqiranaki máridanoo sía anikée-qaidanoo. ¹⁵ Yáfee faiqí moó fannoo narí ákaqaafasaara

fídiaqaa ímarinafa mifá dóo kuqá nárí marífa máridanoo. Ínnee maaná íridaqa faiqí kuqá nárí máriasa sía náaru márirafa misáki máridanoo. ¹⁶ Maasá naríara naríara úriqarara ainainee qímasee nímuqusira óosana maaqímminoo máridanoo. Ásauku mundírafa maasára ámuqusidanoo narí márirana maasára aunírira saqarisaa quqásee kúqináu. Dóo maasá faqa miqí kai íqa maasá qeeqá qíkaqaafasaa Yísuna ufa írimaríasa miná ufasáara kúqiranaki fírariafaqa maasá misá rafáaqafunnimaqasee káqi máriaqee qímasee misá ní-maaqa maqasée kúquanaura. ¹⁷ Moó fannoo aináina narí amanasáa maqéeifa narí ákaqaafasaa sárauqiranaki márina qáfamasee qimudáoo qímasee ámiraree qímasee narí ámuqusirana ámuqusinanoo narí ámuqusa múqufi rafáaqafuseenoo sía dadaaqínoo, náqimasee miqínna fasiqafa Ánutunara qiní qímuqusaki máridanoommifoo qíannoo fee. Sía amana máridanoo. ¹⁸ Qiní faiqi námú, maasá naríara naríara úriqarara ainainee qímasee rírana sía áfaurunnái kai qía. Ásaurunnai ánoona ainaina kai narí ámi narí ámi íranannai kai miná ánoona kooroo ínoo kambíqaannoo.

Yoothaneefa maasára Ánutuna áfusaa paasóosiaqee qí-maqoo úfafa.

¹⁹ Maasá miqíannanannai kúqaa ánoonasaa atooáqa máridee qianáura. Maasá miqíannanara maaqóo nídaqa máridaqa Ánutuna áfusaa mirínni máridanoo maasá qíqafainaqa paasóosianaura. ²⁰ Maasá áaqamásaananoo maasá qímuqusa dárinanoo Ánutufa qímuqusa úriqararafa máridanoo maasá aiqáma ainainara írimarífa maasára ámuqusinoo sía dárúannoo. ²¹ Maasá qímuqusirafa sía dárinaqa Ánutuna áfusaa paasóosammianaura. ²² Paasóosidaqa maasá nána

ainainaree sárau ianna áinainnara innaaru qíananoo Ánutufa maasá qímiannoo. Maasá miná ufara qímuqusannoo eedóo qímasee Ánutuna áidimari óosana máraidaqa iráanna ainainara qíananoo mifá qímiannoo. ²³ Ánutufa maa-naakaparufána maasá qímaqiminau. Ínnee qiní qímaaku Yísuna qiní qísauku mundíranara ínneeqa írirana minásaa rusísee quándaki narí miná ufamau fíqa naríara naríara úriqarara ainainee qímasee nímuqusiaqée qinau. ²⁴ Yáu yáusee Ánutuna naakápara ufamau fímarinausa misá Ánutunaki márifanoo kafáa Ánutufa misáki máridanoo. Ánutufa narí maraquna nimiqooná minára Ánutufa maasá daunduráki máridanoo fee qídaqa.

4

Únna maraqunara faqa kúqaa maraqunara faqa raináanin-nanara qímaqoo úfafa.

¹ Qiní qifaaqasáa qíqoondiuqa. Moómoosa náriara Ánutuna maraquna maasáki márisee qímariana sía miná irisée aiqámausara kúqaammifoo qiaqa. Ínnee misá nímanamásee qáfaaqa kúqaa Ánutuna maraquna fée mooná maraquna fée misáki máridanoo fee. Únna qímaria tamummaqarausa aiqámai daráanammiqa márianara qímannimidaqa. ² Ínnee maaqímasee nimanamásee qáfafaqa, kúqaa fee Ánutuna maraquna misáki máridanoo fee. Óoqai maa-maqa maaqáfa sía máruqoo Ánutufa innaarúnai Yísunasaa ásauku mundúseenoo kásooqaqee anée aiqáma maqásaaqaraasa asumu máreena fee qímaseenoo miná qímaminau. Dóo maqee ínniki moo fannoo máq akooqóoqaraanara Yísunara mifámmifoo qínafa mifá Ánutuna maraquna faqáafa máriannoo. ³ Moó fannoo áaqara ufa qínafa ásauku mundíranara sía miqí

marífa maqásaa fasiqa faiqi fée qínafa mi-fasiqánaki sía Ánutuna maraquana márifa márídanoo. Mi-fasiqáfa ásauku mundírana namuqáa márídanoo. Óoqai maasá mi-fasiqánara ániannoo mifoo qíafanaqa írúsa máriafanoo maqee dóo kooroo mándee ani márídanoo.

⁴ Qíní faiqi námu ínnee Ánutuna faiqi námu máriafanoo. Únna qíra tamummaqara fasiqauqa ínnee misá úrinaaqaramáfi máriasa, ínniki mári maraqunafa úriqaranoo márídanoo maa-maqa maaqánakinaasa maraquana Sadannaindi uréeqanoo márídanoo. ⁵ Misá maa-maqa maaqánakinaa íriranamau ufa qímariafaqa maa-maqa maaqánakinaasa misá ufa írídaqa moodáa máqannaasa márídaqa. ⁶ Maasá Ánutunaindi márídaqa Ánutunara írimari fasiqafa maasá ufa írídanoo. Yáu yáusee sía Ánutunaindi máriasa misá sía maasá ufa írídaqa. Dóo maasá miqímandee ánoona maraquana faqa únna qíra maraquana faqa rainásee írídaqa.

Maasá naríara naríara nímuqusirana ánoona Ánutufa márídanoo.

⁷ Óo qíní qíqoondiuqa, maasá andeeqásee naríara naríara úriqarara ainainee qímasee ruaqa. Naríara naríara nímuqusirafa Ánutunasaqari animári ainainafa márídanoo. Naríara naríara andeeqára amuqusímarífa Ánutuna faiqi márídanoo minára írimarífa márídanoo. ⁸ Faiqí moó fannoo sía andeeqásee ámuqusínafa sía Ánutunara írídanoo. Nímuqusirana ánoona uqanna Ánutufa márídanoo. ⁹ Ánutufa narí ámuqusira óosana maasá uqaqífiqeenoo. Mifá narí ámaaku moodáa faiqi maa-maqa maaqánaki aqíqámasoofanoo maasára káqi mári-rana miná Yísunannai máraaqee qímasee aqíqoofanoo qúminau. ¹⁰ Andeeqára ámuqusirana ánoona maaqímminoo márídanoo. Sía maasá Ánutunara úriqarara ainaina

fee qímasee rímariqiafana. Ánutufa náaree maasára ámuqusufanoo narí ámaaku aqiqéenoo minánnai maasá mandáinaina ákiaqara dáriraree quná miná mara áquani-feera aqiqoofanoo qúminau.

¹¹ Qiní qifaaqasáa qíqoondiuqa. Ánutufa maasára miqí-masee firaaqóo ámuqusunara maasá miqí kai íqa quándaki naríara naríara úriqarara ainainee qímasee qímuqusiáni. ¹² Sía móó fannoo Ánutuna qáfoosa márídaqa maasá naríara naríara ríranannai Ánutufa maasáki márídanoo miná ámuqusirana ánoona dóo maasáki ánoonaikinoo márídanoo. ¹³ Maasá maaqí qímaseeqa Ánutunara kúqaa maasáki márifaqa maasá minakí márídee qianáuranoo. Mifá narí maraquna maasá qímunara maasá mináramma írñanaura. ¹⁴ Maasá maa-ainainná qáfeeqa aiqáma qímannimídaqa maasá qíkoofa narí ámaaku aqiqéenoo maa-maqa maaqánasaaqaraasa mandáinainaki máriasa qumáreeqee uqéeraani fee qímasee aqiqanáu. ¹⁵ Yá fasiqa ánaasee fee maa-maaqánasaaqari Yísunara kúqaa Ánutuna faiqi féé qínafa Ánutufa minakí márídanoo mifá faqa naríki márídanoo. ¹⁶ Ánutufa maasára ámuqusirana maasá qeeqá minára írídaqa kúqaa fee qímasee minásaa mundídaqa. Ánutufa nímuqusirana ánoona márínara yáfa yáfee naríara naríara andeeqára ámuqusiranaki márifa mifá Ánutunaki faqa márifa márídanoo, kaifáa Ánutufa minakí márídanoo. ¹⁷ Ánutuna ámuqusirafa sía fífau maasáki ánoonaikídanoo. Ánutuna ufa írira faasaana sía narí áfusaa rufíaaqeera paasóosiaqeera miná ámuqusirafa maasáki ánoonaikídanoo. Maaqóo mária kamuqoo maasá márirafa Yísunaindi miqírafa márídanoo naríara naríara andeeqára nímuqusiranaki ánoonaikinoo márídanoo. Naríara naríara andeeqára nímuqusira óosana sía mapáraaírafa minakí márídanoo. ¹⁸ Moonára ruffarafa sía káqi kambíqaidanoo maasá

mandá ainaina ákiqara dárúandoo qímasaida ruffáidaqa. Maasá maqásaa dídimari fasiqánara sía ruffáidaqa maasá dídirafa ruffarana áfaqasaifanoo dídirafá kai máridanoo. Ánutufa maasára ámuqusímarífanoo maasára rídanoo. Maasá Ánutunara ruffáidaqa Ánutufa maasára rímarina sía írídaqara miqídaqa, Ánutufa maasá dárí marifaqara foora minára ruffáidaqa.

¹⁹ Ánutufa indaarú maasára ámuqusunara maasá minára iriséee kúqaa fee qímasee quándaki Ánutunara faqa naríara naríara faqa úriqarara ainainee qímasee rídaqa nímuqusidaqa. ²⁰ Moó fannoo qinée Ánutunara úriqarara ainainara rída fee qímasee quándaki narí ákaqaafasaara fídiaqaa ínafa únna qírafa máriannoo. Mifá narí áfu qáfee marína narí ákaqaafasaa rirímma sía ámuqusidanoo mináu Ánutuna sía qáfee márína náqimandee fífau ámuqusiraree sía amaná. ²¹ Dóo minára qinée qídaqa. Ásauku mundírafa maa-naakaparufána maasá qímaqimiqoona ínna qímannimidaqa. Yá fasiqa anaasee fee Ánutunara úriqarara ainainee qímasee rínafa mifá quándakinoo narí ákaqaafasaara úriqarara ainainee qímasee faqa rúannoo.

5

Maa-maqa maaqánasaaqarara mandáinaina úriqarara ufa.

¹ Yáfa yáfee Yísunara Ánutuna ásauku mundírafa fee qínafa mifá Ánutuna faiqi máriannoo. Moó fannoo ákoonara rínafa mifá mi-fasiqána faiqíara faqa rúannoo. ² Maasá maaqíannanara Ánutuna faiqi námuara rídaqee qianáura. Ánutunara nímuqusinaqa miná ufamau andeeqásee fuannánara Ánutuna faiqi námuara rídaqee

qianáura. ³ Maasá Ánutunara ruannána ánoona maaqím-minoo máridanoo. Mifá naakápainna ufara eedóo qí-masee asaukunnaí qumáraannanara dóo mifá ánoona máridanoo. Ánutuna naakápara ufa sía firaa qumaara tíá máridanoo aufadáidanoo. ⁴ Maasá Ánutuna faiqi námu maa-maqa maaqánasaaqaraa mandainaina amaná maasá miná úraaqaráanura. Maa-ainainánnai maasá maa-maqa maaqánasaaqaraa mandainaina úraaqáraidaga, Yísuna saqárikiranannai úraaqáraidaga. ⁵ Yáfasiqa ánaasee fée maa-maqa maaqánakinaa mandainaina úraaqaráanoo fee. Akooqóoqaraana Yísunara Ánutuna ámaaku fée qínafa mifá maa-maaqánasaaqaraa mandainaina úraaqáranoo máriannoo.

Yísunara Ánutufa miná ámaaku márunara koorooú úfafa.

⁶ Máa Yísufa ásauku mundírafa narí ánoona áranandakiqari fidíka nammarisaaqari kambíqanau sía nam-mári kaifau nammári námufaqa fidíka námufaqa apírirafa kambíqanau. ⁷ Ánutuna maraquna fannoo kúqaa ánoona ufa ímarufa máridanoo miná kooroináu. ⁸ Qaaramoo áinaina kooroo ímarifa máridanoo. Mi-qaaramoo namúfa moodáa ainainará kai qídaqa, mi-namúsa maraquna faqa nammári faqa fidíka faqa máridaqa. ⁹ Maaqóo kóotaki ufa qímariasa ufa írídaqa kúqaa fee qídaqa. Faiqí ufa mári-nanoo Ánutuna ufa fannoo faiqí ufa úriqaranoo márinara mifá akooqóoqaraana Yísunara qiní qímaaku uqannée qímaqoofa márinara maasá minára kúqaa ánoonee qí-masee írianaura. ¹⁰ Yáfa yáfee Yísunara Ánutuna ámaaku fée qínafa narí aundurákinaafa faqa dadaaqínanoo kúqaa ánoonee qíannoo. Yáfa yáfee Yísunara sía Ánutuna faiqi fee qínafa mifá Ánutunara únna qímari fasiqafee qídanoo Ánutufa narí ámaakuara qu úfanara únna fee qídanoo miqí qídanoo. ¹¹ Ánutufa narí ámaakuara qu

úfafa maaqímmínoo máridanoo Ánutufa náaru náaru kúqaa márirana maasá qíminau, mi-mariráfa maasáindi miná ámaakuki máriafa máridanoo. ¹² Yáfa yáfee Ánutuna ámaaku qumárainafa dóo mifá mi-marirána námufaqa qumáreenoo. Yáu yáusee sía Ánutuna ámaaku qumárainausa sía mi-marirána faqa qumáraidafa.

Sárau ínna ainaina Ánutuna innaaru qínanoo ámiannoo.

¹³ Ínnee Ánutuna ámaakuara írirana rusímariasa ínnee dóo náaru márirana dóo máree fee qiaqéera maa-ufána ákara rúmannimaqaidaqa. ¹⁴ Maasá Ánutuna íriranasaa maaqóo moo áinainara innaaru qínanoo kúqaa maasá qímiannoo maasá íridafa, miqíannanara maasá Ánutuna áfusaa sía ruffaifaqa paasóosamasee innaaru qídaqa. ¹⁵ Maasá Ánutunara moo áinainara innaarú qínanoo mifá íriannoo. Maasá minára íridafa iráanna ainainna kúqaa qímiannoo fee qídaqa.

¹⁶ Faiqí moó fannoo moo mandóosana máreemarína sía andeeqásee kúqiranaki fímaria mandóosana marasáinanoo miná ákaqaafasaa fannoo qáfamaseenoo Ánutunara innaaru qínanoo miná mandáinaina ateehá rukáiseenoo narí márirana ámiannoo. Qinée kúqiranaki sía andeeqásee fímaria mandoosannara qídaqa. Andeeqásee kúqiranaki fímaria mándoosana máridanoo moó fannoo mi-mandoosanná márainafaq innee sía minára innaaru qiaqa. ¹⁷ Aiqáma áaqarafa mandóosana máridanoo akaqáusa moo mándoosana sía kúqiranaki fímariafa máridanoo.

¹⁸ Maasá maaná íridafa sía Ánutuna faiqi námu mandóosana maqee maqee máraqa fídaqa. Ánutuna ámaaku ititásaifanoo mandá fasiqa fannoo sía amana miná mandáikamamaqáannoo.

¹⁹ Maasá maaná írídaqa maasá Ánutuna aináina márídaqa. Maa-maqa maaqánaki máriasa aiqáma mandá fasiqa aakaqakínaa fasiqa áramandunnai márídaqa.

²⁰ Maasá maanára írídaqa ásauku mundírafa Ánutuna ámaaku uqanna maasá Ánutunara íriaqeera miná írirana qíminau. Dóo maqee maasá Ánutuna ámaaku ásauku mundírana Yísunaki márianara moodáanaki kúqaa ánoona Ánutunaki márídee qídaqa. Miqíqa maasá ánoona Ánutunaki faqa ánoona asumu máríranaki faqa márídaqee qídaqa.

²¹ Qiní faiqi námu únna qíra Ánutufára fooqáa qíra ainainara níanasaa rufíaaqa, kúqaa Ánutuna ínni ní-muqusakinaana mara amarámaseenoo miná ámaaqa máqaandoora minára rufíaaqa.

Fúka Moodaanaki Kira Ufa Afaqínaasa Ufa
The New Testament + Genesis and Exodus in the Binumarien
language of Papua New Guinea
Nupela Testamen wantaim Stat na Kisim Bek long tokples
Binumarien long Niugini

copyright © 1983, 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Binumarien

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2018 from source files dated 3 May 2018

4a891130-f25d-5e30-a81c-882b2e037698